

ges Medskaber. Nu blev det sagt af det ærede Medlem for Randers Amts 2den Valgkreds, at disse gode Embedsmænd havde været med til at skaffe os Friheden i 1848. Dette er den store Mytke, som jeg vil modsigte, hvorfornhelst jeg kan, og naar de Herrer kunne taale at høre en Opfattelse fra den modfatte Side, saa skal jeg ogsaa fremkomme med en Modsigelse her. Jeg har nemlig oplevet denne Tid og set Meget i denne Retning. Hvad nu angaar denne lille Kreds, som man betegner med Ordet Embedsstand, da skal jeg først bemærke, at dette Ord „Embedsstand“ er et Ord, som jeg næsten altid faar paa tværs i Galsen, naar jeg skal nævne det; thi vi skulle jo ikke længer have Stænder, Embedsmændene ere ikke og bør ikke være Andet end en Del af Folket, de skulle ikke være en Stand for sig selv. Og dernæst skal jeg sige, at denne lille Kreds, denne historiske Kreds, som har sit store Værd — man kan læse om den hos Forfjellige, som have oplevet dette — har havt en Følelse af, at det ikke var vart at være afhængig af Andre, der stode høiere, man vilde nok have Friheden, det vil sige, man vilde være Embedsmænd, der vilde være fri for at have noget Riksyn fra oven. Det var dette, som engang Eshyrning betegnede saaledes, at det var Justitsraaderne, som vilde være fri for Statsraaderne, men nok selv vilde rykke op til at blive Statsraader. Derfor vil jeg imidlertid ikke negte, at der blandt dem var mange varmtfølsomme Mænd; som virkelig havde Sands for at skaffe os en fri Forfatning, — det vilde være faare taabeligt, om man ikke vilde indbrømme dette — men man skal tillige tage Sagen i dens hele historiske Udvikling. Man kan heldigvis ogsaa paaberaabe sig en saa utvivlsom Kjendsgjerning, at alt Andet falder bort overfor den. Det er saaledes denne Kjendsgjerning, som jeg nu skal fremhæve. Jeg maa dog først bede de Herrer, naar man omtaler dem, der skaffede os Friheden, tænke paa, at det dog ikke er enhver Frihed, som Folket kan være tjent med; en aristokratisk Frihed kan Folket saaledes ikke være tjent med. Meget af det, der kaldes Frihed, er ikke Frihed. I Rom havde saaledes Folket en Frihed, under hvilken det gennem Aarhundreder maatte kæmpe blodige Kampe for at tilvende sig Indslydelse ligeoverfor dem, der sagde, at man havde Frihed. Ja, ganske vist havde de Frihed til at gjøre, hvad de vilde. . .

Formanden: Det ærede Medlem løsriv sig tilsidst ganske fra Sagens Gjenstand. Jeg maa derfor anmode det ærede Medlem om at holde sig nærmere til den. Det har vel efter det Foreliggende ikke været muligt ganske at afsløre Forhandlingene, der egentlig maa kaldes Digressioner, men det maa stadig være henstillet til ærede Medlemmer at begrænse sig saaledes, som deres gode Taft maatte foreskrive dem det.

Bale: Jeg skal altsaa komme tilbage til at nævne en bestemt Kjendsgjerning. Denne Kjendsgjerning er den, at, da der i 1848 var Tale om, at der kunde blive indført Frihed, blev der den 20de Januar 1848 udgivet et Skrift af de Mænd, der vare Ledere for den daværende Opposition. Dette Skrift kan findes i vort Bibliotek, og af dette Skrift kan det ses, hvad det var for en Forfatning, som disse Mænd vilde have givet det danske Folk. Men saa kom der efter den 20de Januar 1848 en Bevægelse — det var den 24de Februar 1848 —, der bragte et helt nyt Samfundsspørgsmaal ind, nemlig Spørgsmaalet om Indførelse af den almindelige Valgret, og det var denne Bevægelse, den 24de Februar 1848, der paatrykte den nuværende Grundlov sit eiendommelige Præg, og som har gjort den nuværende Grundlov saa elsket af Folket, som den er bleven. Dette vilde derimod det, der blev foreslaaet den 20de Januar 1848 aldeles ikke være blevet; hvis man havde budt os dette nu, vilde vi aldeles ikke have vedkjendt os det. Naar der altsaa bliver Tale om, at Nogle have villet indføre Friheden, maa man bestandig tænke paa, hvad disse Mænds Ordførere med deres Navne have budt det danske Folk, dengang der ikke endnu var kommen er af dem aldeles uafhængig Magt, som var den, der paatrykte den nuværende Grundlov sit Præg. Havde vi faaet den Grundlov, som der dengang var Tale om, ja, da vilde de Herrer Talere, som nu have opfattet Sagen fra en hel anden Side, ikke have en saadan Modstand mod sig som de nu have; thi vi vilde da have havt en i mange Henseender aristokratisk Grundlov. Nu kan jeg efter dette komme nærmere ind paa det Embedsspørgsmaal, der ligger for i Lovudkastet. Den ærede Taler for Randers Amts 2den Valgkreds (N. P. Jensen) har udtalt, at det maatte være Embedsmændene særdeles velkommen at have Stillinger at rykke op til. Ja, ganske vist, det er godt at have Stillinger at rykke op til, men man kan dog ogsaa til dette Gode at have saadanne Stillinger, føie Pensionsretten, som de kunne rykke op til. Naar der nu imidlertid — og det er det Mærkelige — bliver enkelte gode Stillinger at rykke op i, saa maa dog de gode Embedsmænd af lang Erfaring vide, at det ingenlunde er sagt, at de, der skulle rykke op i disse gode Embeder, virkelig rykke op i dem. Nei, tværtimod, naar der er nogle gode Stillinger, saa er der ogsaa altid meget stor Rist om dem, saa kommer det an paa, hvem der kan faae dem, og det bliver da ofte ikke dem, der trænge haardest til dem. Vi have jo set, at der har været høitlønede Stillinger her i Danmark, hvortil der er taget Folk af de høiest stillede Lag, medens de Folk, som efter lang Tids Slid skulde være rykkede op i dem, ikke have faaet dem. Jeg har allerede løselig berørt det Spørgsmaal, som den ærede Ordfører har omtalt i sin Betænkning, og som er blevet angrebet fra saa mange Sider; jeg